9. 1989 - 1993

In deze periode vierde Het Postmerk haar 25 jarig bestaan. Dit jubileum werd uitbundig gevierd met een tentoonstelling en ruilbeurs. Tevens was er een feest voor de leden.

Ter gelegenheid van dit jubileum hebben de heren A.P. de Goede en M.H. van Dort een boek geschreven over de geschiedenis van de posterijen in De Bilt en Bilthoven. De titel van dit boek is “Postkantoor in een Biltsche Herberg”. Het boek behoort inmddels tot een collectors items van de filatelisten.

UITNODIGING

en bewijs van toegang voor leden met introducé en
jeugdleden met ouders/verzorgers voor de
JUBILEUM FEESTAVOND
op DONDERDAG 11 NOVEMBER 1993
in het H.F. Witte Centrum,
Henri Dunantplein 4 te De Bilt.

zaal open: vanaf 19.30 uur aanvang: 20.00 uur

HET BESTUUR EN FEESTCOMMISSIE
"HET POSTMERK"

Uitnodiging voor het 25-jarig jubileum

In de postkoets naar het H.F. Witte Dorpshuis voor het 25-jarig jubileum van Het Postmerk - 1993.

e en Bilthovense Courant

en Stichtse Post. Verschijnt in De Bilt, Bilthoven, Den Dolder, Bosch en
tensdijk, Groenekan, Hollandse Rading, en Westbroek.
n.

DONDERDAG 6 MEI 1993
JAARGANG 79

’Postkantoor in een Biltsche Herbergh’ na vijf jaar voltooid

”Het boekje zou veertig bladzijden tellen, dat werden er veel meer”

DE BILT/BILTHOVEN — De heren A.P de Goede en M.H. van Dort hebben onlangs hun boek over de postale geschiedenis van De Bilt voltooid. Dit unieke werk, ’Postkantoor in een Biltsche Herbergh’, is geschreven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de postzegelvereniging Het Postmerk. Beide schrijvers zijn lid van deze vereniging. Zelden verscheen er een boek waarin de postale geschiedenis van een gemeente zo uitgebreid werd behandeld.

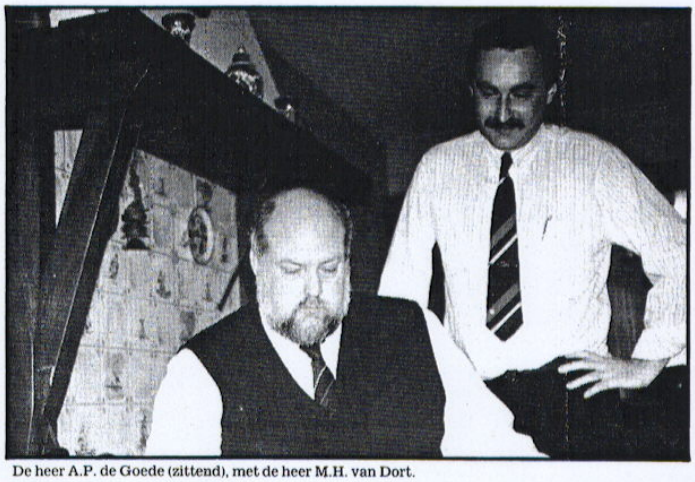

De heer A.P. de Goede (zittend), met de heer M.H. van Dort.

De drukproef ligt al op tafel. Het boek zal ongeveer 180 bladzijden tellen, waarvan 30 procent uit illustraties bestaat. Het idee om een dergelijk werk te schrijven, kwam van de heer De Goede. ”Toen Het Postmerk 20 jaar bestond, leek het me leuk als er ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum een boekje over de postale geschiedenis van De Bilt zou uitkomen. Ik bood de voorzitter, de heer Veldhoven, aan zo’n boekje te schrijven, dat zo’n 40 bladzijden zou gaan tellen. Dat werden er dus heel wat meer. Ik heb voor dit werk de hulp van Mark van Dort ingeroepen, omdat hij eigenschappen bezit die ik niet heb: hij is historicus en werkzaam bij de PTT. Mijn taak was de research en het schrijven; Mark keek alles na en leerde me de historie met andere ogen te bekijken. Geschiedenis zit nu eenmaal vol met valkuilen, waar ik herhaaldelijk enthousiast in ben gevallen.”

De heer De Goede bezocht in de afgelopen vijf jaar vele archieven, waaronder de Gemeentearchieven van De Bilt, Utrecht, Zeist en Bunnik, en de Rijksarchieven van Den Haag, Utrecht, Haarlem en Zwolle. ”Overal waar ik kwam, reageerde men bijzonder enthousiast. Ik ben nu eenmaal geen beroepsonderzoeker, dus ik moest herhaaldelijk de hulp van de medewerkers inroepen. Velen vonden het onderwerp dat ik onderzocht, uniek. Zelfs de heer J.W.H. Meijer, oud-archivaris van De Bilt, zei nooit op het idee te zijn gekomen om onderzoek te doen naar de postale geschiedenis.”

Het boek beschrijft de geschiedenis van de posterijen in het algemeen, de geschiedenis van de posterijen in de gemeente De Bilt (waaronder de postvestigingen en de ontwikkeling van de telefoon- en telegraafdienst), en bevat een uitgebreid overzicht van aantekenstrookjes en poststempels die in De Bilt gebruikt zijn.

”Eén hoofdstuk vind ik bijzonder interessant,” vervolgt de heer De Goede. ”Dat handelt onder meer over de zogenaamde surnumerairs. Dit waren mensen die meestal van goede komaf waren en een goede opleiding hadden genoten, en bij de PTT het vak leerden. Zij kregen hiervoor echter geen cent. Na een aantal jaren deden zij examen, waarna zij toegelaten werden als commies. In dit hoofdstuk worden ook de emolumenten, de bijkomende voordelen die de werknemers van de PTT destijds hadden, beschreven. Het gebeurde zelfs wel, dat men in de jaren 1850/1860 op één dag met een vol jaarsalaris naar huis ging. In 1890 werden deze extra inkomsten afgeschaft. Voor zover ik weet, is het verschijnsel van de emolumenten nog nooit zo uitgebreid beschreven als in dit boek. Er is ook een apart hoofdstuk gewijd aan anekdotes die ik van oud-medewerkers van de PTT heb gehoord. Zo vertelde een oudbeheerder van een Bilts bijkantoor in de jaren zestig over een besteller, die ’s ochtends moeilijk zijn bed uit kon komen. Het was een bijzonder aardige man, maar wanneer hij om vijf uur op zijn werk moest zijn, was er steevast een ’porder’ nodig om hem wakker te maken. Wanneer deze dan aanbelde, stond de besteller binnen een tel klaar om mee te gaan: hij had reeds uit voorzorg met uniform en al in bed gelegen. Ook heb ik gesproken met een kleinzoon van een brievengaarder in het midden van de vorige eeuw. Deze kleinzoon, inmiddels al 82 jaar, had nog een afbeelding van zijn grootvader, die we dan ook in het boek hebben geplaatst.”

Het mooiste moment van de jarenlange research vindt de heer De Goede de ontdekking wanneer de eerste postvestiging in De Bilt kwam. ”Dit ontdekte ik pas na 4½ jaar onderzoek. Het was voor mij bijzonder frustrerend, dat ik in de diverse archieven dit gegeven wel van andere plaatsen vond, maar nergens van De Bilt. De eerst aanwijzing vond ik vorig jaar oktober in, heel merkwaardig, het archief van Zwolle. Daarna kon ik in het Rijksarchief van Den Haag naar de oprichtingsdatum zoeken. Het bleek dat de herberg in de Dorpsstraat op 1 april 1820 tevens de functie van een zogenaamd verwisselkantoor kreeg: hier werden pakketjes met brieven afgegeven en opgehaald door de postiljons van de twee postritten Utrecht-Arnhem en Utrecht-Deventer. Toen ik deze datum na al die jaren eindelijk had gevonden, wist ik dat ik een punt achter het boek kon zetten. Daarvoor dacht ik: dit boek komt nooit af, maar op dat moment had het werk een kop en een staart.”

Halve aarde

Na vijf jaar kan het boek dus eindelijk naar de drukker. ”Ik ben er iedere week mee bezig geweest. Je wordt erdoor gegrepen en je kunt rustig zeggen, dat het verslavend werkt. Omdat ik in Bathmen, vlak bij Deventer, woon, heb ik vele kilometers met de auto en de trein gereden. Ik heb de afgelopen vijf jaar bijgehouden hoeveel kilometers ik heb afgelegd, en dat bleken er 20.000 te zijn geweest! Als je weet, dat de aarde rond de evenaar 40.000 km telt, dan kun je zeggen dat ik de afstand van de halve aarde heb afgelegd voor archiefbezoek. Mij wordt wel eens gevraagd, of ik niet in een diep gat val, nu het boek eindelijk voltooid is. Niets is minder waar: ik ben al weer bezig met een volgende publicatie, namelijk de geschiedenis over distributiekantoren in het algemeen. In de jaren 1810-1815 hadden zeker 300 kleinere plaatsen een distributiekantoor en hierover is nog weinig geschreven.”

Het eerste exemplaar van het boek ’Postkantoor in een Biltsche Herbergh’ wordt op 9 oktober, de Dag van de Postzegel, officieel overhandigd aan burgemeester Tchernoff. Alle leden van Het Postmerk ontvangen het boek als jubileumgeschenk. De rest van de oplage verschijnt in de boekhandel. Wie dit bijzondere boek graag in zijn bezit wil hebben, kan óf alsnog lid worden van Het Postmerk, of proberen dit boek in oktober te bemachtigen via de boekenhandel.

De heren A.P de Goede en M.H. van Dort hebben samen het boek “Postkantoor in een Biltse Herbergh” geschreven in 1983, ter gelegenheid van het 25 jarig jubileum.

Het boek was ook te koop in de boekhandel – 1993

Dag van de Postzegel

’Postmerkboom’ krijgt eigen plek

DE BILT — Tijdens de jubileumfestiviteiten van de 25-jarige filatelistenvereniging Het Postmerk schonken de jeugdleden een prachtige trompetboom aan de gemeente De Bilt. Deze boom kon destijds nog niet worden geplant, maar zaterdag 11 december kreeg hij eindelijk een definitieve plaats in het Van Boetzelaerpark. Daar was omstreeks half twaalf een groot aantal jeugdleden aanwezig om het planten van ’hun’ boom bij te wonen. Burgemeester Tchernoff was, ondanks zijn griep, bereid gevonden een handje te helpen. Samen met het jongste en het oudste jeugdlid, de 10-jarige Elmer Hiemstra en de 17-jarige Jeroen Tebbens, plantte hij de trompetboom stevig in de grond. Later zal op deze plaats nog een bordje met inscriptie worden gezet.

Het Postmerk krijgt een eigen boom gepland door de jeugd- 1993.

10. Communicatie

10.1 Het maandblad

Sinds jaar en dag worden de leden van “Het Postmerk” middels een convocatie die in het verenigingsblad is opgenomen, uitgenodigd voor de ledenbijeenkomst. In dit blaadje staan de agendapunten van de bijeenkomst en wetenswaardigheden van de vereniging. Tevens staan de kavels van de maandelijkse veiling in het blad vermeld.

De jeugd heeft een apart gedeelte in het blad waarin de jeugdbijeenkomst wordt meegedeeld. In dit gedeelte staan ook filatelistische vragen waarmee ze punten voor de puntenladder kunnen verdienen. Op de puntenladder worden de punten vermeld die de kinderen hebben verkregen, waarmee ze uiteindeijk weer aan leuk filatelistisch materiaal kunnen komen.

In het voorjaar van 1998 is er begonnen met een verandering van de convocatie. Het blad heet voortaan ook “maandblad”. De omslag van het blad heeft een paar kleine veranderingen ondergaan. En de inhoud is uitgebreider geworden. Naast het maandelijkse voorwoord van de voorzitter is er meer aandacht voor filatelistische aangelegenheden. Niet alleen de inhoud, ook de stijl is veranderd.

Omslag convocatie Het Postmerk ´70 jaren

Het blad dient als spreekbuis van de vereniging en kan ook door leden gebruik worden bij het doorgeven van filatelistische activiteiten. Op deze manier kan het een blad voor de leden worden, maar ook door de leden.

10.2 Publiciteit

Het bestuur van de vereniging heeft door de jaren heen op verschillende manieren geprobeerd “Het Postmerk” in de publiciteit te brengen. Dit is met name gebeurd in de verschillende plaatselijke en regionale bladen, zoals De Biltse & Bilthovense Courant, De Nieuwsbode, Het Utrechts Nieuwsblad en de Groene Krant. Naast de aankondiging van de ledenbijeenkomsten op de tweede donderdag in de maand, zijn er ook verschillende interviews afgegeven.

10.3 Adressen

Het versturen van de convocatie of wel het maandblad bracht veel werk met zich mee; vouwen, nieten, adressen plakken en verzenden. Een lid van ons gaf voor dit jubileumboek aan dat de verzendcommissie het in ieder geval beter doet dan op de volgende afbeeldingen.

Postmerk koestert jonge filatelisten

door Anneke Iseger

DE BILT/BILTHOVEN — Diny Goedemans is in 1979 begonnen met een jeugdclub van de postzegelvereniging Het Postmerk. Een uurtje voordat de volwassenen hun bijeenkomst begonnen, vertelde zij iets over postzegels en konden de kinderen onderling ruilen. "In 1980 is deze jeugdclub officieel aangemeld bij de Jeugdfilatelie Nederland. Onder leiding van Dick Verheule is deze bijzonder groot geworden. Toen waren er nog geen computers en Internet en nog weinig buitenschoolse activiteiten. Momenteel hebben we ongeveer 23 jeugdleden."

Janine Veldhoven, coördinator jeugdzaken binnen het bestuur van de filatelievereniging Het Postmerk, afdeling De Bilt/Bilthoven, vertelt over de jeugdafdeling van deze vereniging. Het Postmerk bestaat in november dertig jaar en uiteraard zal dit jubileum op feestelijke wijze gevierd worden. De jeugdafdeling bestaat nog niet zo lang, maar wordt zeker niet minder belangrijk gevonden. Elke tweede vrijdag van de maand komt de jeugd in de leeftijd van ongeveer 10 tot en met 18 jaar bijeen in het H.F. Witte Centrum, waar van 19.30 tot 21.30 uur allerlei activiteiten plaatsvinden.

"De jongste leden kunnen eventueel door volwassenen opgehaald en thuisgebracht worden", aldus Janine. "De meeste jeugdleden blijven ook na hun achttiende actief voor deze afdeling. Ze worden dikwijls ingeschakeld bij de organisatie. Het huidige jeugdbestuur bestaat ook uit voormalige jeugdleden. De voorzitter en penningmeester zijn ongeveer 21 jaar, de twee secretarissen zelfs jonger." De Jeugdfilatelie Nederland heeft het 'ABC-boekje' uitgegeven, dat ieder lid ontvangt. Hierin staat allerlei informatie over zegels, albums, enzovoort. Janine: "Om in contact te komen met andere jeugdclubs, zijn we nog niet zo lang geleden begonnen met clubs uit de regio samen te werken. In totaal zijn er nu vijf verenigingen die eenmaal per jaar iets gezamenlijk organiseren en die onderling allerlei ideeën uitwisselen: Nieuwegein, Soest, Wijk bij Duurstede, Utrecht en De Bilt. Dit is heel leuk, want 'onze' jeugd komt zo ook in contact met leeftijdgenoten van andere clubs. Zo hadden we in maart de postzegelontwerper Ron van Room uitgenodigd in De Bilt, en komt er op 22 oktober weer zo'n 'coproductie' in Nieuwegein, waarvoor Herman Hulshof - kenner van luchtpost - is gevraagd."

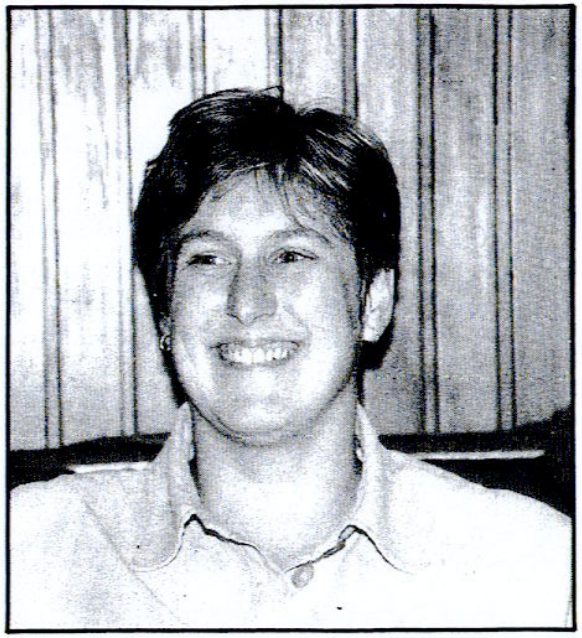

Janine Veldhoven, coördinator jeugdzaken: "Wij proberen te voorkomen dat niet alleen jeugd met veel zakgeld zegels kan kopen."

FOTO ANNEKE ISEGER

Niet belerend

Voordat een jeugdbijeenkomst begint, kan er een half uurtje van tevoren onderling worden geruild of kunnen er uit de verenigingsboeken zegels worden gekocht. Na de opening om half acht volgt meestal iets educatiefs. "Dit wordt op een leuke manier gedaan, niet schools of belerend. De jeugdleden gaan zelf door middel van opdrachtjes op ontdekking uit. Een paar leden die al verder zijn, proberen we te stimuleren mee te doen aan een groepsinzending voor de tentoonstelling in Weert. Elk jaar organiseert de Jeugdfilatelie Nederland namelijk in steeds een andere gemeente de Dag van de Jeugdfilatelie. Hier komen jeugdclubs uit het hele land op af en met hun inzendingen zijn natuurlijk prijzen te winnen. Elke inzending krijgt een juryrapport, compleet met adviezen. Dit jaar is het landelijk thema 'Communicatie'. Op deze dag, die op zaterdag 9 april plaatsvindt, wordt ook een quiz gehouden, waarvoor elke vereniging zich kan aanmelden. Een team bestaat uit drie deelnemers, die allerlei vragen krijgen op het gebied van muziek, sport en filatelie. Wij houden voor de selectie eenmaal per jaar voorrondes. Met andere jeugdclubs knopen wij aan die ene dag een heel weekend vast met een bonte avond."

Tijdens de maandelijkse bijeenkomst worden de beginners apart genomen en meestal gekoppeld aan oudere jeugdleden, die hen wat wegwijs kunnen maken. Vast onderdeel vormt de bingo, waarmee waardebonnen gewonnen kunnen worden. Hiermee kan de jeugd zegels à vijf cent uit de verenigingsboeken kopen. Om de maand is er een veiling, waarop vellen met zegels als kavel geveild worden voor kindvriendelijke prijzen. "Wij proberen te voorkomen dat niet alleen jeugd met veel zakgeld kan zegels kopen. Er worden ook wel dialezingen gehouden. In december en juni zijn er speciale bijeenkomsten, in verband met sinterklaas en de naderende zomervakantie, en natuurlijk is er het speciale jeugdblad De Posthoorn, dat elke maand wordt uitgedeeld."

Schadelijke uitgiften

Wat is nu zo leuk om lid te zijn van deze jeugdafdeling? Janine antwoordt enthousiast: "Je komt natuurlijk vooral heel veel over postzegels te weten, je ontmoet leeftijdgenoten uit het hele land met dezelfde interesse en je kunt op een gemakkelijke manier, zonder belazerd te worden, aan zegels komen. Je leert bijvoorbeeld de schadelijke uitgiften te onderscheiden. Dit zijn uitgiften van bepaalde landen die geen officiële uitgiften van de PTT zijn en niet thuishoren in een filatelistische collectie. Er wordt aandacht besteed aan het rangschikken in de albums en de volgorde waarin je de zegels opbergt of in je werkstuk stopt. Dit kan chronologisch of op een bepaald thema gebeuren. Het aardige is, dat hobby's gecombineerd kunnen worden: een meisje dat gek op paardrijden is, zal graag zegels over paarden willen sparen, een jongen die stapel is op alles wat met luchtvaart te maken heeft, zal zich op dit thema willen storten. De leden doen aan veel activiteiten mee. Zo gaan we op 17 oktober naar Den Haag, voor de Dag van de Postzegel. Onze jeugdleden leven van evenement naar evenement."

Belangstellenden kunnen altijd geheel vrijblijvend een bijeenkomst bijwonen. Voor meer informatie kan contact woren opgenomen met voorzitter R. Kragten, telefoon 030-2715510.

Interview met Janine Veldhoven over de jeugdafdeling - 17 september 1998